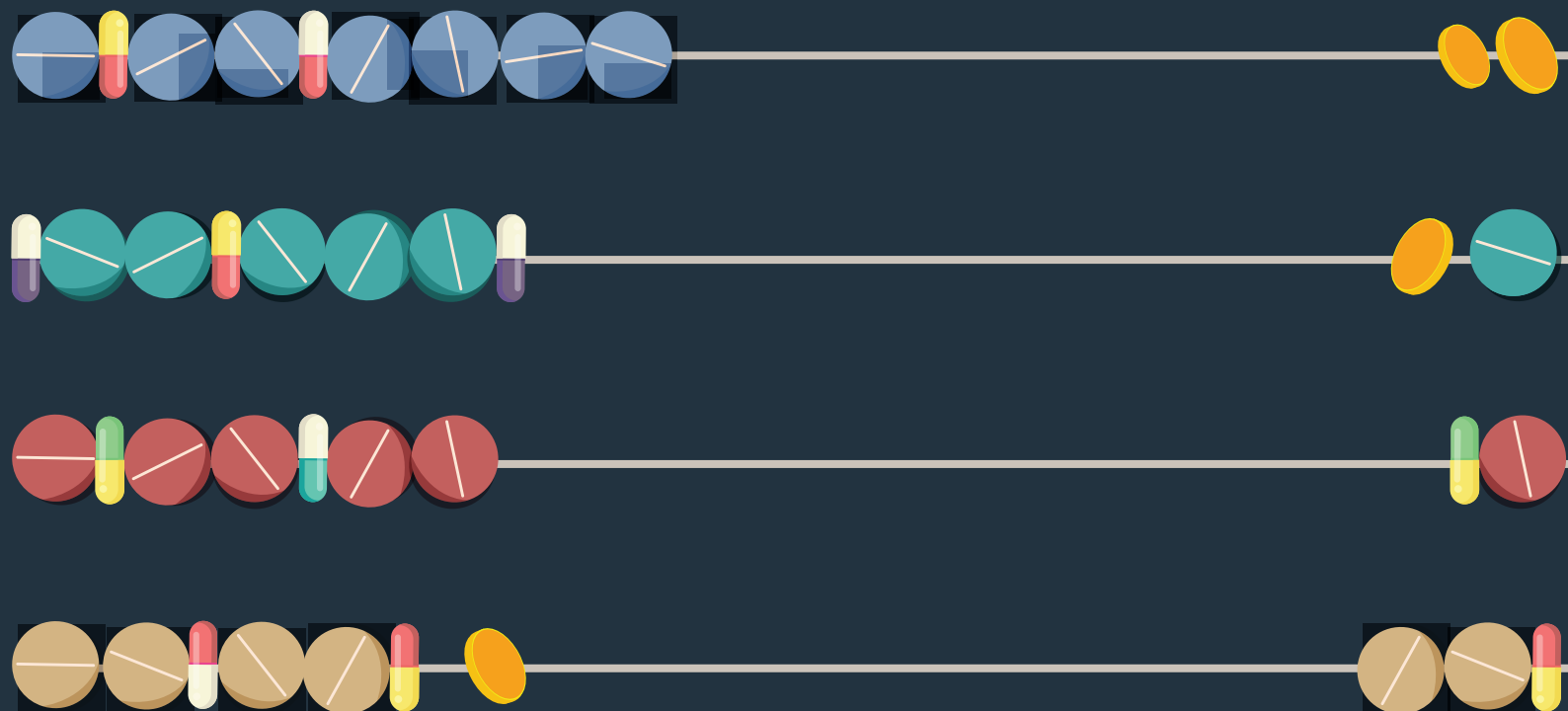

Research brief

การระบุรูปลักษณะของยาปฏิชีวนะ
ชนิดรับประทาน ในประเทศไทย

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม

ได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในโครงการวิจัย

“การประเมินการระบุรูปลักษณะของยาปฏิชีวนะชนิดรับประทาน ซึ่งจะมีผลต่อการใช้ยาปฏิชีวนะของชุมชนอย่างเหมาะสมในประเทศที่มีรายได้ต่ำถึงปานกลาง”

(Assessing how Identification of Oral Antibiotics Impacts Appropriate Community Based Antibiotic Use in Low and Middle-Income Countries)

ในระหว่าง พ.ศ. 2563-2566

โครงการนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางวัฒนธรรมและสังคมที่มีผลต่อการใช้ และการรับรู้เกี่ยวกับยาปฏิชีวนะของชุมชน และผู้จ่ายยา และศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและอุปสรรคต่อการกำหนดมาตรฐานรูปลักษณะของยาปฏิชีวนะ (โดยใช้ต้นแบบที่คิดขึ้น) กับสมาชิกในชุมชนและผู้จ่ายยาที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

วิธีวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. การสนทนากลุ่ม

กลุ่มผู้ใช้ยา

จำนวน 10 กลุ่ม

ผู้เข้าร่วมสนทนา

7-9 คน / กลุ่ม

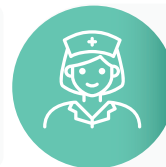
2. การสัมภาษณ์ระดับลึก

ผู้ที่ทำการจ่ายยา / ขายยา

จำนวน 20 คน

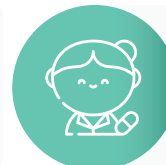
เภสัชกร

พยาบาล

เจ้าหน้าที่
สาธารณสุข

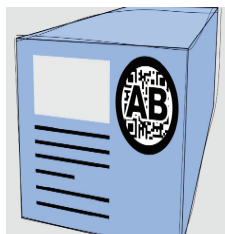

สมาชิกในชุมชน
ที่เป็นเจ้าของร้าน
ขายของชำในชุมชน

โดยสรุปมีผู้เข้าร่วมในโครงการฯ นี้ **ทั้งสิ้น 100 คน**

สัญลักษณ์ (AB)

คิวอาร์โค้ด

3. เสนอวิดีโอ

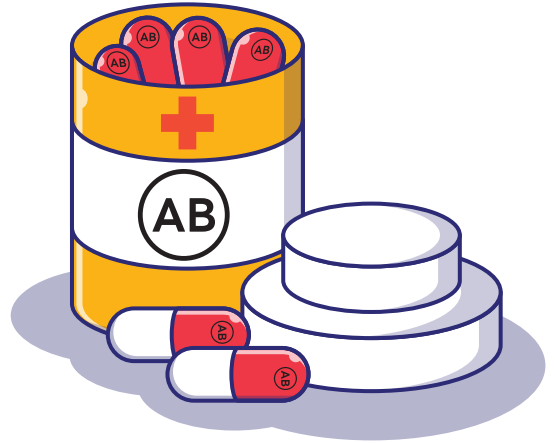
ความยาวประมาณ 3 นาที เพื่อเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างสมเหตุผล และขอความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปลักษณะใหม่ของยาปฏิชีวนะ (AB) และการเพิ่มคิวอาร์โค้ด (ข้อมูลเกี่ยวกับยาปฏิชีวนะ) บนตัวยาหรือบรรจุภัณฑ์ด้วย

ทำการรวบรวมข้อมูลระหว่าง
เดือนกรกฎาคม-พฤศจิกายน 2565

ผลการศึกษา

1 สมาชิกในชุมชนและผู้จ่ายยาส่วนใหญ่ **เห็นด้วยกับสัญลักษณ์ (AB)** โดยระบุว่า **สัญลักษณ์นี้ดี มีตัวอักษรน้อย ซึ่งทำให้จำได้ง่ายขึ้น** และเนื่องจากสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่จำชื่อยาปฏิชีวนะไม่ได้ สัญลักษณ์นี้จะช่วยให้ระบุนยาที่ต้องการใช้ได้ถูกต้อง ในขณะที่ผู้จ่ายยาเห็นว่าสัญลักษณ์นี้จะ **ช่วยระบุและจำแนกยาปฏิชีวนะออกจากยากลุ่มอื่นๆ ได้รวดเร็วขึ้น** รวมทั้งจะมีประโยชน์มากในกรณีการรักษาผู้ป่วย ที่แพ้ยาและยังได้เสนอว่าสัญลักษณ์นั้น อาจจะเป็นภาพสากล ที่แสดงถึงยาปฏิชีวนะ

2 ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ **มีความคิดเห็นเชิงบวกต่อการมี คิวอาร์โค้ด** โดยเสนอให้บรรจุข้อมูลที่จำเป็น และเป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น ชื่อยา ส่วนประกอบ ข้อบ่งใช้ ขนาดยา ผลข้างเคียง และอาการแพ้ อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากยัง **มีความกังวล** เกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบนคิวอาร์โค้ด โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุที่อาจจะขาดทักษะด้านเทคโนโลยี ดิจิทัล หรือขาดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

3 ทั้งผู้จ่ายยาและสมาชิกในชุมชนกล่าวว่า **การจำแนกยาปฏิชีวนะให้มีความชัดเจนนี้ อาจจะลดแนวโน้มการใช้ยาปฏิชีวนะลง** หากผู้บริโภครู้จักความรู้เกี่ยวกับผลกระทบ และเหตุผลในการใช้ยาปฏิชีวนะมากขึ้น โดยจำเป็นต้องมีการรณรงค์ **เผยแพร่ข้อมูลสาธารณะอย่างต่อเนื่อง** เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับยาปฏิชีวนะในสังคมโดยรวม

ข้อเสนอแนะ

จำเป็นต้องเพิ่มความตระหนัก เกี่ยวกับการใช้ยาปฏิชีวนะที่ถูกต้อง

รวมถึงผู้ใช้ยา ต้องได้รับคำแนะนำการใช้ยาจากแพทย์ หรือเภสัชกรผู้เชี่ยวชาญเสมอ ถึงแม้ว่านโยบายลดการใช้ยาปฏิชีวนะในสถานบริการสาธารณสุข จะดำเนินไปได้ดี ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้แล้วก็ตาม

ย้ำถึงความสำคัญของฉลากยา และบรรจุภัณฑ์ ให้มีข้อมูลที่สำคัญ และสามารถอ่านได้ชัดเจน เช่น สรรพคุณของยา ขนาดการรับประทาน รวมถึงอาการแพ้ยา เพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงของการเลือกใช้ยา และเพื่อเป็นการรับประกันคุณภาพของยา ถึงแม้ว่าผู้ใช้ยาส่วนมากจะรู้เกี่ยวกับยาปฏิชีวนะ จากรูปลักษณะ สี และการระบุชื่อยาปฏิชีวนะ แล้วก็ตาม

จำเป็นที่จะต้องเพิ่มการให้ความรู้ สำหรับประชาชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่าง "การอักเสบจากการติดเชื้อแบคทีเรีย" "การอักเสบจากการติดเชื้ออื่นๆ" และ "การอักเสบจากการไม่ติดเชื้อ" เนื่องจากกลุ่มผู้ใช้ยามีการสื่อสารที่ไม่ชัดเจน เกี่ยวกับการอักเสบและการติดเชื้อ ซึ่งอาจนำไปสู่การวินิจฉัยที่ผิดพลาด และมีการใช้ยาปฏิชีวนะที่ไม่เหมาะสม

โครงการนี้ ได้รับทุนจาก The Wellcome Trust ประเทศสหราชอาณาจักร ทำการศึกษาใน 2 ประเทศรายได้ต่ำ (บังคลาเทศ และโมซัมบิก) 2 ประเทศรายได้ปานกลางระดับต่ำ (กานา และเวียดนาม) และอีก 2 ประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูง (ไทย และแอฟริกาใต้) โดยมี Prof. Heiman Wertheim เป็นนักวิจัยหลัก จากศูนย์การแพทย์ มหาวิทยาลัย Radboud ประเทศเนเธอร์แลนด์

